

NDOTJA INDUSTRIALE 2015

Performanca mjedisore e industrisë ka filluar te permiresohet dukshem kohet e fundit. Ndryshimet kanë ndodhur për një numër arsyesh: rregullat mbi menyren e monitorimeve, përmirësime në efikasitetin e energjisë, një prirje të përgjithshme për industrinë evropiane për të lëvizur larg nga disa lloje të rënda dhe më shumë ndotës të prodhimit, dhe pjesëmarrja e kompanive "në skemat vullnetare me qëllim për të reduktuar ndikimin e tyre në mjedis. Përkundër këtyre përmirësimeve, industria sot është ende përgjegjës për një barrë të konsiderueshme në mjedisin tonë në drejtim të ndotjes dhe gjenerimin e mbetjeve.

Sektorët industriale sigurojnë shumë përfitime të rëndësishme ekonomike dhe sociale: ata prodhojnë mallra dhe produkte si dhe gjenerojnë punësim dhe të ardhura tatimore. Nderkohe instalimet e mëdha industriale përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të totalit të shkarkimeve të ndotësve kryesorë të ajrit dhe gazeve serrë (GHG), si dhe ndikime të tjera të rëndësishme në mjedis, duke përfshirë shkarkimin e ndotësve në uji dhe në tokë, gjenerimin e mbeturinave dhe përdorimin e energjisë. Analiza e përfitimeve nga industria dhe prodhimi i energjisë tregon se teknologjite e përdorura imponojnë kosto të fshehura në shëndetin tonë dhe në mjedisin përreth.

Agjencia Kombetare e mjedisit përgjate vitit 2015 ka miratuar 1425 Leje Mjedis (A, B dhe C) si dhe ka refuzuar 591 leje.

Tipi i Lejes	Leje A	Leje B	Leje C
Miratuar	8	235	1182
Refuzuar	10	107	474

Tab.1 Numri i Lejeve të Aplikuara për Vitin 2015 në AKM.

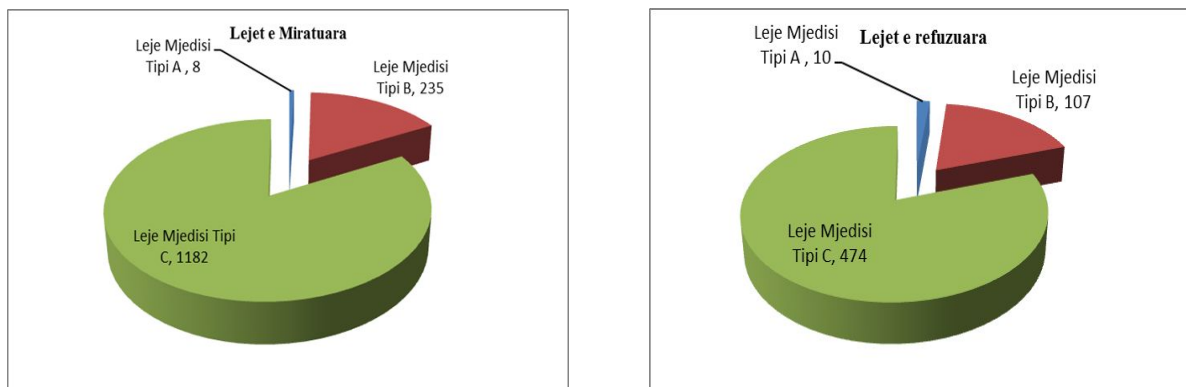

Fig.1 Ndarja e lejeve të miratuara dhe refuzuara sipas kategorive.

Gjate vitit 2015 jane realizuar 561 raporte vetmonitorimi te lejeve te tipit A dhe B si dhe 1014 raporte vetemonitorimi per lejet e tipit C. Raportet e tipit C dorezohen ne secilin qark.

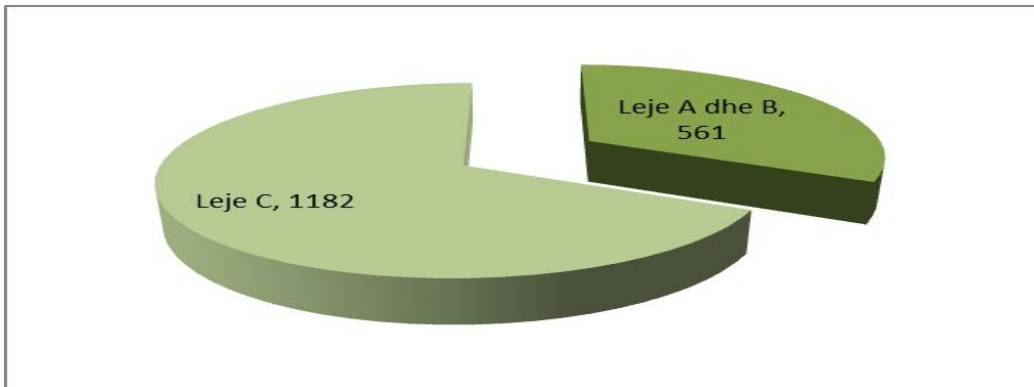

Fig. 2 Subjektet te cilat kane realizuar monitorimin ne baze te kushteve te lejes mjedisore.

Te gjitha raportet e vetmonitorimit te derguara prane AKM-se per vitin 2015 jane rregjistruar ne forme elektronike dhe eshte bere analizimi i tyre. Siç verehet edhe nga tabela kemi gati nje dyfishim te subjekteve te cilat kane realizuar raportin e vetmonitorimit.

Vitet	2014	2015
Qarku		
Tirane	49	89
Durres	33	80
Lezhe	27	21
Gjirokaster	1	9
Vlore	31	50
Berat	15	35
Fier	29	75
Kukes	3	27
Shkoder	8	21
Diber	49	88
Elbasan	29	35
Korçe	16	36
Totali	290	566

Tab. 2 Numri i subjekteve te cilat kane realizuar vetmonitorimin per lejet e mjedisit A dhe B, per vitin 2014 dhe 2015.

Secili subjekt ka realizuar vetmonitorimin duke u bazuar ne kushtet e lejeve. Nga kjo verehet qarte se kemi nje interesim si per kushtet e ambjenteve te punes per punetoret edhe ne mjedisin perreth ku jane vendosur keto instalime.

Fig.3 Numri I raporteve te vetmonitorimit per subjektet e pajisura me leje te tipit A dhe B.

T I R A N A

Qarku i Tiranës përmban numrin më të madh të raporteve të vetmonitorimit si 89 subjekte për Lejet e tipit A dhe B si dhe 267 subjekte të pajisur me leje të tipit C. Duke marrë shkak edhe nga numri i madh i subjekteve spektri i aktiviteteve është shumë i gjërë si karrierat sipërfaqësore, përpunimi i metaleve me ngjyrë, prodhimi i produkteve ushqimore, prodhimi i materialeve të ndërtimit, trajtimi i mbetjeve spitalore e deri në instalimet ricikluese për letren dhe plastikën.

Të gjitha raportet e vetmonitorimit i janë përmbajtur kushteve të lejeve mjedisore ku kryesisht janë matur treguesit e ajrit dhe ujit. Mund të themi se zhurmat janë matur në çdo aktivitet si në ambientet e punës ashtu dhe jashtë saj. Në shumë raste niveli minimal i zhurmave ka kaluar vlerat e lejuara por jo në nivele të cilat shkaktojnë problem për shëndetin e punonjësve.

Nga rezultatet e monitorimit vërejmë se aktiviteti i prodhimit të enëve prej materiali plastik ka tejkalim të vlerave të parametrave të matura (fortesia, amoniumi, fosfati, klorure, nitriti, turbullira) si në ujërat nentokesore ashtu edhe në ujërat teknologjikë. Aktiviteti i prodhimit të detergjenteve ka tejkalim të vlerave të lejuara vetëm në fortesinë e ujit dhe amoniakut.

Shumë pak aktivitete kanë trajtuar sasine e mbetjeve dhe ndarjen e tyre sipas kategorive dhe katalogut shqipëtar të mbetjeve. Kryesisht shprehen se dergohen në pikat e grumbullimit të përcaktuara nga pushteti vendor.

Aktivitetet e pajisura me leje të tipit C janë kryesisht prodhimet e ushqimeve për tregtim, shitje me pakicë të naftës dhe nënprodukteve të saj si dhe serviset e makinave.

D U R R E S I

Në qarkun e Durrësit për vitin 2015 janë realizuar monitorimet nga 80 aktivitete të ndryshme, duke u renditur e treta pas Tiranës dhe Dibres për numrin e aktiviteteve. Këto aktivitete kryesisht janë: Impiant për material lidhës, llaç dhe bojra për industrinë e ndërtimit, shtypshkronja, Impiant për prodhimin e fleteve të plasmasit bujqësor, fabrike për prodhim kepuçesh, Linjë për riciklimin e baterive, Linjë prodhimi duralumini, Impiant për prodhimin e biokarburanteve, Impiant për prodhimin e tubave plastike me metodën ekstrudim për përdorim bujqësor, Trajtim ose magazinimi peshqve të ngordhur ose mbetjeve të peshqve, Grumbullim, përpunim dhe riciklim të mbeturinave portuale nga anijet, prodhim tullash, Impiant grumbullimi dhe përpunimi letre dhe kartoni dhe prodhimi letre dhe kartoni, depozita karburanti, Përpunim i lendeve drusore

per prodhimin e pelletave dhe derivateve te tyre, si dhe prodhimi i çimentos. Parametrat e matura kryesisht jane Brenda normave te lejuara duke perjashtuar disa raste ku kemi vlera te larta te kadmiumit (Cd) dhe plumbit (Pb) ne impiantin e perpunimit te baterive, nivel te larte te NBO-se dhe NKO-se ne ujerat teknologjik te impianteve te perpunimit te peshkut te cilave u mungon impianti I trajtimit te ujit para shkarkimit ne kolektoret kryesor. Niveli i zhurmave vetem ne 3 raste paraqitet mbi normen e lejuar duke e tejkaluar nga 1-2.5 me shume. Ne shume pak raporte jepet informacion i detajuar per mbetjet urbane dhe teknologjike.

LEZHA

Ne qarkun e Lezhes kemi nje numer me te vogel te raportecve te vetmonitorimit ne krahasim me vitin e kaluar, nga 27 raporte ne 21. Aktivitetet kryesore ne kete rajon jane perpunimi i inerteve, perpunim peshku, prodhimi i asfalto betonit si dhe rritja dhe mbareshtimi i derrave. Me shume jane monitoruar parametrat e ajrit dhe te zhurmave duke qene se dhe aktivitetet kryesore jane perpunimi I inerteve te cilat jane brenda vlerave te lejuara. Parametrat ujore te matura jane shume afer vlerave te lejuara por asnjehere nuk kemi kapercim te tyre. Mbetjet ne çdo rast dergohen ne vendin e caktuar nga pushteti vendor por nuk jepet asnjehere sasi dhe ndarje sipas kategorive.

GJIROKASTRA

Gjirokastra ka numrin me te vogel te aktiviteve te monitoruara per vitin 2015, 9 raporte vetmonitorimi por kemi nje rritje ne krahasim me vitin e kaluar i cili ka pasur vetem nje raport vetmonitorimi. Aktiviteti kryesor ka qene ndertimi i hidrocentralit te Lengarices, prodhimi I lengjeve te frutave, ambalazhimi i ujit te pijeshem si dhe prodhimi I materialeve piroteknike. Ne

te gjitha parametrat e matura jane Brenda vlerave te lejura vetem ne dy raste kemi tejkalim te vleres minimale te zhurmave ne ambientet e punes.

V L O R A

Edhe ne qarkun e Vlores per vitin 2015 kemi 20 raporte vetmonitorimi me shume sesa vitin e kaluar. Aktivitetet kryesore jane akuakultura ne habitate natyrore, perpunim inertesh, shfrytezim guri gelqeror dhe rerave bituminoze si dhe zhvillimi dhe prodhimi i hidrokarbureve te cilet zene dhe pjesen me te madhe te ndotjes. Parametrat e matura jane brenda normave te lejura duke tejkaluar tek tuk nivelin minimal te zhurmave ne ambientet ku jane instaluar pajisjet. Mbetjet nga secili aktivitet dergohen ne vendin e caktuar nga pushteti vendor por nuk kemi sasi te tyre. ajo qe vlen per tu theksuar eshte se nga shfrytezimi burimeve te naftes Drashovice – Karbunar, Niveli i Sqfurit paraqitet ne nivele minimale nen kufirin e detektimit 0.001mg/m³. Cilesia e ujit te liqenit te Marushes paraqitet e ndotur me nivele te larta te COD dhe BOD₅, qe tregon prani te larte te lendes organike ne te. Niveli i eutrofizimit eshte i larte dhe pritet te kete shkatuar demtime te popullates se peshqeve ne kete liqen. Ne siperfaqe te liqenit dhe ne brigje te tij vihej re prania e hidrokarbureve.

B E R A T I

Qarku i Beratit per vitin 2015 e ke dyfishuar numrin e aktiviteteve ne te cilat jane realizuar monitorime. Aktivitetet kryesore te cilat zhvillohen ne kete rajon jane kerkimi dhe prodhimi i naftes, rehabilitimi i puse te naftes dhe gropat ekologjike, prodhimi dhe perpunimi i gurit gelqeror, perpunimi i lekures dhe riciklimi i plastikes. Parametrat e matura jane brenda normave te lejura veten ne disa raste kemi tejkalim te nivelit minimal te zhurmes ne ambjentet shume

prane makinerive. Ne monitorimet e kryera nga industria e prodhimit te naftes analizimi i mostrave eshte bere nga laboratore jashte Shqiperise dhe jo nga laboratore vendas.

F I E R I

Ne qarkun e Fierit kemi gati 1.5 here me shume raporte vetmonitorimi sesa vitin e kaluar. Treguesit e matur jane te gjithë parametrat e percaktuar ne lejen mjedisore dhe sipas afteve te percaktura. Mbetjet dergohen ne vendet e percaktura nga pushteti vendor dhe nuk jepen sasi se sa mbetje gjenerohen nga secili aktivitet. Aktivitetet kryesore ne kete qark jane prodhimi i naftes nga vedburimet me puse, nxjerrja dhe perpunimi i argjilave, perpunimi i qumeshtit dhe produkteve te tij, rritja intensive e shpendeve si dhe karriera te reres bituminoze. Ne te gjitha monitorimet e bera per aktivitetin e prodhimit te naftes verehet se vlerat e NBO dhe NKO jane me te larta se vlerat e lejuara.

Ne monitorimin e funksionimit te Kombinatit te Perpunimit te Thelle te Naftes mund te shprehemi se kemi gjendje jo te mire te Ujit te shkarkimit qe del nga Spearatori, NBO dhe NKO ne nivele shume te larta krahasuar me nivelin max te lejuar, si dhe verehet prani e produkteve te naftes dhe sulfideve.

Nga monitorimi i rrjetit te tubacioneve per transportimin e naftes ne vendburimet Visoke-Ballsh-Hekal, Karbunare-Gorisht-Kocul-Drashovice, Panaja-Frakull, Stacioni Fier-Patos-Marinze, Kouçove-Cerrik verejme se prania e sqfurit ne formen e H2S gjendet ne te gjitha pikat e matura dhe ne disa pika ne nivele te larta. Prania H2S tregon edhe nje here pranine e avujve te hidrokarbureve me perqindje te larte te sqfurit ne perberjen e tij.

K U K E S I

Ne qarkun e Kukesit per vitin 2015 kemi nje 10 fishim te subjekteve te monitoruara ne krahasim me vitin e kaluar. Aktivitetet kryesore ketu jane shfrytezimi i mineralit te kromit dhe nikelit si dhe perpunimi i tij. Gjithashtu kemi edhe ndertimin e hidrocentraleve te reja, rritjen e shpendeve

per mish dhe veze. Nga te gjitha parametrat e matura nuk kemi tejkallim te normave te lejuara, vetem ne disa raste te nivelit minimal te zhurmave te lejuara ne ambientet shume prane makinerive. Mbetjet dergohen ne vendet e percaktuara nga pushteti vendor.

SHKODRA

Ne qarkun e Shkodres kemi gati 3-fishim te monitorimit te mjedisit nga aktivitetet industrial nga 8 monitorime ne vitin 2014 ne 21 monitorime per vitin 2015. Aktivitetet kryesore ne rajonin e Shkodres jane perpunimi i peshkut, qumeshtit, thertore per derrat, nxjerrja dhe pasurimi i bakrit ne rajonin e Munelles, veshje te telave spirale si dhe hidrocentrali i Ashtes. Te gjitha parametrat e matura jane brenda normave te lejuara ku vetem ne 2 aktivitete te cilat jane franksionimi I mineraleve inerte kemi tejkallim te normes minimale te zhurmave ne afersi te pajisjeve. Vlen per tu theksuar qe ne raportin e vetmonitorimit per aktivitetin e veshjeve te telave me spirale kemi nje deklarim te rregullt per sasine e mbetjeve te prodhuara te ndara dhe te kodifikuara sipas katalogut te mbetjeve.

DIBRA

Ne qarkun e Dibres per vitin 2015 kemi 2-fishin e numrit te raporteve te vetmonitorimeve sesa ne vitin 2014. Ky rajon renditet i dyti pas rajonit te Tiranes, ku aktiviteti kryesor eshte shfrytezimi i vendburimeve per nxjerrjen dhe perpunimin e mineralit te kromit me 76 subjekte, 6 subjekte per ndertim HEC-i, 5 subjekte per shfrytezim dhe perpunim inertesh dhe vetem 1 subjekt per riciklim plastike. Parametrat e matura jane te gjitha brenda vlerave te lejuara ku ne asnje rast nuk kemi tejkallim te normave te lejuara. Mbetjet transportohen ne zonat e caktuara nga pushteti vendor.

ELBASANI

Ne qarkun e Elbasanit kemi vetem 6 subjekte te monitoruara me shume, nga 29 subjekte ne vitin 2014 ne 35 subjekte per vitin 2015. Ketu kemi nje shumellojshmeri te aktiviteteve duke filluar qe nga Kurum International i cili ka Fabrike Gelqereje, Uzina e Çelikut, Linja e Skrapit dhe Uzina e Petezimit, 9 leje mjedisi per kompanine "Limak Insaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Sirketi Age Insaat Ve Ticaret Anonim Sirketi Adi Ortakligi" Dege e Shoqerise se Huaj, funksionim hidrocentrali grumbullim skrapi grumbullim i mbetjeve urbane, etj. Te gjitha raportet kane realizuar monitorimin duke iu permbajtur kushteve te lejes mjedisore. Parametrat e matura jane te gjitha brenda normave te lejuara. Përsa i përket mbetjeve nuk është se trajtohen shumë mirë në këto raporte, por ajo që duhet theksuar është se subjekti Limak-age jep të dhëna për të gjitha llojet e mbetjeve sipas kodit të katalogut shqiptar të mbetjeve sasinë e tyre si dhe ku ka përfunduar deri në fund. Gjithashtu edhe raporti I vetmonitorimit te Kurum jep sasine totale te shkarkimeve ne secilin raport tre mujor, lendet djegese te perdorura si dhe mbetjet e gjeneruara.

KORÇA

Ne qarkun e Korçes kemi nje dyfishim te subjekteve te cilat kane realizuar raportin e vetmonitorimit ne krahasim me vitin e kaluar, nga 16 subjekte ne 36. Aktivitet kryesore ne kete rajon jane perpunimi I lekurave dhe nenprodukteve te saj, gurore dhe shfrytezim i gurit gelqeror, perpunim dhe ambalazhim bojrash, prodhim te produkteve te mishit, funksionim hidrocentrali, rritja intensive e pulave per mish, prodhim dhe ambalazhim i kimikateve inorganike, Impiant depolimerizimi dhe riciklimi te gomave jashte perdorimit, Grumbullim, perpunim dhe eksportim i duhanit si dhe Per ndertimin dhe operimin e gazsjellesit TAP dhe infrastruktures ndihmese te tij. Ne parametrat e matura nuk kemi tejkalim te vlerave te lejura vetem ne disa raste te nivelit te zhurmave por jo shqetesuese per shendetin e punonjesve.

MENAXHIMI I MBETJEVE

Megjithëse, janë miratuar aktet nënligjore për menaxhimin e mbetjeve, si dhe janë përgatitur disa plane menaxhimi ai i Tiranës, Lezhës, Shkodrës etj, përmirësimi i menaxhimit të integruar mbetjeve vazhdon të jetë një nga prioritetet kryesore të punës së Ministrisë së Mjedisit.

Bazuar në Vendimin “Për miratimin e rregullave për grumbullimin e diferencuar dhe trajtimin e vajrave të përdorura”, përgjate viteve 2014-2015 AKM-ja ka krijuar rregjistrin e Vajrave të Përdorura. Mund të theksojmë se gjatë vitit 2014 janë terhequr për tu trajtuar nga subjektet e Liçensuara 446869 litra vaj të përdorur, ndërsa për vitin 2015 janë terhequr 291664 litra vaj të përdorur.

Nr.	Qarku	Sasia e VP të dorëzuar në subjekte të liçensuara për menaxhim dhe riciklim (litra), 2014	Sasia e VP të dorëzuar në subjekte të liçensuara për menaxhim dhe riciklim (litra), 2015
1	Tiranë	2520	2540
2	Durrës	12229	14664
3	Lezhë	nuk ka dhënë sasi	3350
4	Gjirokastrë	subjekte të palicensuar	3030
5	Vlorë	subjekte të pa liçensuar	4000
6	Berat	subjekte të pa liçensuar	7650
7	Fier	58210	32540
8	Kukës	1600	8290
9	Shkodër	1360	1960
10	Dibër	subjekte të pa liçensuar	10560
11	Elbasan	386770	200000
12	Korçë	4180	3080
13.	Totali	466869	291664

Bazuar në vendimin “Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe informacionit që duhet të përfshihet në dokumentin e transferimit” si dhe “Për miratimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe të dokumentit të dorëzimit të tyre”, AKM-ja deri me tani ka pajisurme Kodin Unik 24 Subjekte, të cilat kryejnë transportin e ketyre mbetjeve. Në bazë të kodit unik janë krijuar rregjistrin e mbetjeve të rrezikshme dhe i mbetjeve të parrezikshme.

Nga raportimi i ketyre subjekteve (që nga periudha e miratimit të Kodit Unik), sasia e materialeve të përpunuara është si më poshtë:

Mbetje e parezikhshme						
Nr	Subjekti	Plastike (150102)kg	Karton/leter (150101)kg	Dru (150103)m3	Qelq kg	MPEE kg
1	Green Recycle	9200	972140		300000	1194000
2	Bankers	52360	18500	18		
Totali		61560	990640	18	300000	1194000

Mbetje te rrezikhshme								
Nr	Subjekti	Uje (130507*) kg	Rera (170503*) kg	uje + rere (130502*)	Argjile (050115*)	kontensat (130508*)	llum çpimi (050102*)	Emulsione (130801*)
1	Q.Sinaj	1281918	1841763	1242480	16660	4020	17720	15500

Ndarja e mbetjeve ne burim, rritja e nivelit te riciklimit, forcimi i kapaciteteve për menaxhimin e mbetjeve, asimilimi i plote i hedhjes se mbetjeve ne vendgrumbullime të pasigurta dhe asimilimi i plote i djegies se mbetjeve, ndërtimi i landfilleve sipas standardeve te BE-së, sigurimi i faciliteteve për mbetjet e rrezikhshme, mjekësore ose ndërtimore, si dhe sigurimi i investimeve te reja për sa i përket ndarjes dhe riciklimit te mbetjeve, janë disa nga prioritetet kryesore ne këtë fushe.

Sfidat në fushën e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve janë:

- ✓ ngritja dhe funksionimi i Sistemit të Integruar të menaxhimit të mbetjeve;
- ✓ ndërgjegjësimi i komunitetit per trajtimin e mbetjeve; si dhe
- ✓ bashkërendimi administrativ ndërmjet strukturave qendrore dhe vendore për zbatimin e legjislacionit për menaxhimin e integruar të mbetjeve dhe qartësimin funksional të tyre.